



ভাৰতৰ উত্তৰ-পূব অঞ্চলত লিংগ সমতা: প্রত্যাহ্বান আৰু প্ৰগতি

MR.KIRAN GOGOI

Assistant Teacher, Shiksha Valley School, Dibrugarh (Assam)

পৰিচয়

ভাৰতৰ উত্তৰ-পূব অঞ্চল, যাৰ ভিতৰত আছে আঠখন ৰাজ্য- অৰুণাচল প্ৰদেশ, অসম, মণিপুৰ, মেঘালয়, মিজোৰাম, নাগালেণ্ড, ছিকিম আৰু ত্ৰিপুৰা- ইয়াৰ সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্য, জাতিগত জীৱন্ততা আৰু অনন্য সামাজিক-ৰাজনৈতিক দৃশ্যপটৰ বাবে থিয় হৈ আছে। যদিও অঞ্চলটোৱে প্ৰায়ে মেঘালয়ত ইয়াৰ মাতৃত্বমূলক সমাজ আৰু কিছুমান জনজাতীয় সম্প্ৰদায়ত প্ৰগতিশীল লিংগ ভূমিকাৰ বাবে প্ৰশংসা লাভ কৰে, গভীৰভাৱে গভীৰ লিংগ অসমতা অব্যাহত থাকে। এই প্ৰবন্ধটোৱে অঞ্চলটোত লিংগ সমতাৰ জটিলতাবোৰ অন্বেষণ কৰে, যি য়ে কৰা প্ৰগতি আৰু বাকী থকা প্ৰত্যাহ্বান দুয়োটাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে।

ঐতিহাসিক আৰু সাংস্কৃতিক প্ৰেক্ষাপট

উত্তৰ-পূব ভাৰতত লিংগ ভূমিকা সাংস্কৃতিক, সামাজিক আৰু ঐতিহাসিক কাৰকৰ দ্বাৰা গঢ় লৈ উঠা হৈছে। মেঘালয়ৰ খাচী আৰু গাৰোৰ দৰে সমাজে মাতৃত্বপ্ৰণালী অনুসৰণ কৰে, য'ত বংশ আৰু উত্তৰাধিকাৰ মহিলা ৰেখাৰ মাজেৰে পাৰ হয়। অৱশ্যে, এইটো ধাৰণা কৰাটো এটা ভুল ধাৰণা যে মেট্ৰিলিনেল স্বয়ংক্ৰিয়ভাৱে লিংগ সমতাৰ সমান। মহিলাসকলে উত্তৰাধিকাৰৰ অধিকাৰ উপভোগ কৰিব পাৰে, কিন্তু ৰাজনৈতিক আৰু সিদ্ধান্ত লোৱাৰ ক্ষমতা এতিয়াও মুখ্যতঃ পুৰুষৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

নাগালেণ্ড আৰু মণিপুৰৰ দৰে ৰাজ্যত, পৰম্পৰাগত পুৰুষতান্ত্ৰিক গাঁথনিবোৰ প্ৰভাৱশালী হৈ থাকে, য'ত মহিলাৰ ভূমিকা প্ৰায়ে অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক জীৱনত তেওঁলোকৰ অৱদান স্বত্বেও ঘৰুৱা ক্ষেত্ৰত সীমাবদ্ধ থাকে। অৱশ্যে, মহিলাসকলে ঐতিহাসিকভাৱে সামাজিক আন্দোলনত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছে, যেনে মণিপুৰৰ মীৰা পাইবিছ (মহিলা টৰ্চবেয়াৰ) আৰু নাগা মাতৃ সন্থাই তেওঁলোকৰ সাহস আৰু নেতৃত্বৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে।

ৰাজনৈতিক প্ৰতিনিধিত্ব

সমাজ কল্যাণ আৰু তৃণমূল আন্দোলনত তেওঁলোকৰ সক্ৰিয় ভূমিকা থকা স্বত্বেও, উত্তৰ-পূব অঞ্চলৰ আনুষ্ঠানিক ৰাজনৈতিক গাঁথনিত মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব হতাশাজনকভাৱে কম হৈ আছে। উদাহৰণ স্বৰূপে, নাগালেণ্ডত, কেৱল ২০২৩ চনতহে ৰাজ্যখনে কেইবা দশকৰ পুৰুষ প্ৰধান ৰাজনৈতিক নেতৃত্বৰ পিছত ইয়াৰ প্ৰথম দুজন মহিলা বিধায়ক নিৰ্বাচিত কৰিছিল।

মেঘালয়ত, যদিও মহিলাসকলৰ উত্তৰাধিকাৰৰ অধিকাৰ আছে, ৰাজনৈতিক নেতৃত্ব অত্যধিক পুৰুষ হৈ আছে। এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বাধা হৈছে সামাজিক ধাৰণা, যি প্ৰায়ে মহিলাৰ নেতৃত্বৰ সামৰ্থ্য হ্রাস কৰে।

ইয়াৰ সমাধানৰ বাবে, তৃণমূল পৰ্যায়ত প্ৰচেষ্টা কৰা হৈছে, যেনে পঞ্চায়তি ৰাজ প্ৰতিষ্ঠানৰ (পিআৰআই) জৰিয়তে স্থানীয় শাসনত মহিলাসকলৰ বাবে আসন সংৰক্ষণ আৰু লিংগ-সামগ্ৰিক শাসনৰ বাবে ওকালতি কৰা নাগৰিক সমাজ গোটবোৰৰ পদক্ষেপ।

শিক্ষা আৰু নিযুক্তি

মহিলাসকলক শক্তিশালী কৰাৰ বাবে শিক্ষা হৈছে এক শক্তিশালী সঁজুলি, আৰু উত্তৰ-পূবৰ ৰাজ্যবোৰে মহিলা সাক্ষৰতাৰ হাৰত আশাব্যঞ্জক প্ৰৱণতা দেখুৱাইছে। মিজোৰাম আৰু ত্ৰিপুৰাৰ দৰে ৰাজ্যত ভাৰতত মহিলাসাক্ষৰতাৰ হাৰ সৰ্বাধিক। অৱশ্যে, ভালদৰে লক্ষ্য কৰিলে উচ্চ শিক্ষাৰ নামভৰ্তিৰ বৈষম্য প্ৰকাশ হয়, বিশেষকৈ কাৰিকৰী আৰু পেছাদাৰী পাঠ্যক্ৰমত, য'ত পুৰুষৰ আধিপত্য অব্যাহত থাকে।

যেতিয়া নিযুক্তিৰ কথা আহে, উত্তৰ-পূবৰ মহিলাসকল কৃষি, বয়ন আৰু ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগৰ সৈতে সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত হৈ থাকে। উদাহৰণ স্বৰূপে, হস্ততাঁত বয়ন হৈছে প্ৰজন্মৰ পিছত প্ৰজন্মধৰি পাৰ হৈ যোৱা এক পৰম্পৰাগত দক্ষতা আৰু প্ৰায়ে গ্ৰাম্য মহিলা অৰ্থনীতিৰ মেৰুদণ্ড। অৱশ্যে, অসম মজুৰি, বজাৰত প্ৰৱেশাধিকাৰৰ অভাৱ, আৰু দক্ষতা বৃদ্ধিৰ সীমিত সুযোগে মহিলাৰ বিত্তীয় স্বতন্ত্ৰতা সীমিত কৰে।

মহিলাৰ বিৰুদ্ধে হিংসা

উত্তৰ-পূব অঞ্চলত লিংগ-আধাৰিত হিংসা এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয় হৈ আছে। যদিও বিদ্ৰোহ আৰু জাতিগত সংঘৰ্ষই দুৰ্বলতা বৃদ্ধি কৰিছে, ঘৰুৱা হিংসা, সৰবৰাহ আৰু যৌন শোষণ এতিয়াও কম প্ৰতিবেদিত হৈছে।

মণিপুৰ আৰু নাগালেণ্ডৰ দৰে সংঘৰ্ষ প্ৰভাৱিত ৰাজ্যবোৰত, মহিলাসকলে যৌন হিংসা আৰু বলপূৰ্বক স্থানান্তৰকে ধৰি সশস্ত্ৰ সংঘৰ্ষৰ ফল ভুগিছে। সামাজিক কলঙ্ক আৰু প্ৰতিশোধৰ ভয়ৰ ফলত প্ৰায়ে জীৱিত সকলে এনে ধৰণৰ অপৰাধৰ প্ৰতিবেদন দিয়াত বাধা দিয়ে, আৰু বহুক্ষেত্ৰত ন্যায় ৰৈ যায়।

মহিলা গোট, বেচৰকাৰী সংগঠন আৰু স্থানীয় কৰ্মীসকলৰ প্ৰচেষ্টাই এই বিষয়বোৰ পোহৰলৈ অনাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছে। ঘৰুৱা হিংসাৰ পৰা মহিলাৰ সুৰক্ষা আইন (2005)ৰ দৰে আইন কাৰ্যকৰী কৰা হৈছে, কিন্তু দুৰ্বল প্ৰৱৰ্তন আৰু সজাগতাৰ অভাৱৰ দ্বাৰা সেইবোৰৰ কাৰ্যকৰীতা সীমিত।

আগুৱাই যোৱাৰ পথ

উত্তৰ-পূব অঞ্চলত লিংগ সমতা প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে এক বহুমুখী দৃষ্টিভঙ্গীৰ প্ৰয়োজন:

¹ শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ বৃদ্ধিক মহিলাসকলৰ বাবে মানদণ্ডৰ শিক্ষা আৰু বৃত্তিমূলক প্ৰশিক্ষণৰ উন্নত প্ৰৱেশাধিকাৰ নিশ্চিত কৰা।

² ৰাজনৈতিক প্ৰতিনিধিত্বক সজাগতা অভিযান আৰু সংৰক্ষিত আসনৰ জৰিয়তে ৰাজনীতিত মহিলাৰ অংশগ্ৰহণক উৎসাহিত কৰা।

³ লিংগ-আধাৰিত হিংসাৰ বিৰুদ্ধে যুঁজ দিয়াক আইন প্ৰৱৰ্তন শক্তিশালী কৰা প্ৰতিবেদন প্ৰণালী উন্নত কৰা আৰু জীৱিত সকলৰ বাবে মানসিক সমৰ্থন প্ৰদান কৰা।

⁴ অৰ্থনৈতিক সুযোগক মহিলা উদ্যোগীসকলৰ বাবে বজাৰত ঋণ সুবিধা আৰু প্ৰশিক্ষণৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।

57 সজাগতা অভিযানৰ পৰম্পৰাগত লিংগ গতানুগতিকতাক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাৰ বাবে সম্প্ৰদায়বোৰক শিক্ষিত কৰা আৰু ঘৰত আৰু কামত অংশীদাৰী দায়িত্বৰ প্ৰচাৰ কৰা।

সামৰণি

যদিও ভাৰতৰ উত্তৰ-পূব অঞ্চলটোৱে লিংগ সমতাৰ দিশত অগ্ৰগতি দেখুৱাইছে, পৰম্পৰা, সামাজিক-ৰাজনৈতিক সংঘাত আৰু অৰ্থনৈতিক বৈষম্যৰ মূলত থকা প্ৰত্যাহ্বানবোৰে সম্পূৰ্ণ সৰলীকৰণত বাধা প্ৰদান কৰি আহিছে। এই অঞ্চলত মহিলাসকলে প্ৰদৰ্শন কৰা স্থিতিস্থাপকতা আৰু নেতৃত্ব প্ৰশংসনীয়, কিন্তু তেওঁলোকক উন্নতিৰ বাবে শক্তিশালী প্ৰতিষ্ঠানগত আৰু সামাজিক সমৰ্থনৰ প্ৰয়োজন।

উত্তৰ-পূবৰ মহিলাসকলক শক্তিশালী কৰাটো কেৱল এক আঞ্চলিক লক্ষ্য নহয়, কিন্তু এক ৰাষ্ট্ৰীয় আৱশ্যকতা, কিয়নো লিংগ সমতাই ভাৰতত সামগ্ৰিক বিকাশ আৰু বহনক্ষম বিকাশৰ আধাৰ হিচাপে কাম কৰে।

